

*Hoe Triere ghewonnen was, ende hoe die bisscop verjaecht was
vanden hertoghe Otto van Lymborch.*

Dat .LI. capittel.

[g1va] Die hertoghe Otto van Lymborch liggende voor die stadt van Trier met grooter machten van volcke om Triere te winnen, dede¹ die stadt bestormen ende beschieten met bussen, bombaerden ende kartouwen,² also dat hi die stadt seere schandeleerde ende veel lieden binnen der stadt quetsten, datter die ghemeente af wert beroert onder malcanderen ende seyden: “Dit hebben wi te lijden om des bisscops willen, ende daer om dat hy verriet den ghetrouwen ridder Heyndric van Lymborch, die nochtans ontquam ende sloech den coninc van Beemen doot ende den hertoghe van Loreynnen, ende reet doen sijnder veerden. Ende nu comt die vader ende wilt die wraecke op ons verhalen.” Doen seyden die sommighe vander ghemeenten: “Wi wijtent den bisschop, mer wi waren allen raders totter saken, ende wi gaven daer ghelijc ons consent toe om dies wille dat wi pays ende vrede hebben soudent.”

Ende doen kenden³ sijt allen eendrachteliken dattet waer was, ende si waren in swaren laste ende in groter sorghen.

Die bisschop ordineerde sijn heyr, ende hi wilde strijt leveren den hertoghe van Lymborch eer dat si stormden. Ende doen ghinc die hertoghe ende ordineerde sijn heyr, ende hi gaf Arnout van Ardennen die vaengaerde ende den standaert⁴ in sijnre bewaringhe, ende die hertoghe Otto hielt die riergaerde, ende aldus stelden si haer bataelgen.

1. Vorsterman 1516: Die hertoghe otto van lymborch liggende voor die stadt van trier met grooter machten van volcke om triere te winnen. Die hertoghe dede (dittografie)

2. kartouwen: kanonnen / mortieren

3. kenden: beaamden

4. standaert: vaandel — zodat iedereen kon zien waar zich de aanvoerder bevond en of er beweging in de strijd was.

Die hertoghe otto vā lymborch
liggende voor die stadt vā triere
met grooter machtē van volcke ont
triere te winnen. Die hertoghe dede
die stadt bestormē en beschieten met
bussen/bombaerden/en hartouwen
also dat hi die stadt seere schandeleer
de/en veellieden binne der stad quet
sten. datter die ghemeente af werf be
roert onder malcanderē en sepdē. dit
hebben wi te liden om des bisscops
willen. En daer om dat hy verriet dē
gherouwen ridder heynduc vā lym
borch. die nochtās ontquā. en sloech
den coninc van beemen door. en den
hertoghe van loeynne. en reet doen
sijnder veerdē. en nu comt die vader
en wilt die wraeche op ons verhalen
Doen sepdē die sommighe vander
ghemeenten. wi wijent den bisschop
mer wi waren allen vaders totter sa
ken. en wi gauē daer ghelijc ons con
sent toe. om dies wille dat wi paps en
vrede hebbe souden. en doen kenden
sijt allen eendrachteliken datter waer
was. en si warē in swaren laste ende
in groter soighen. Die bisschop ordi
neerde sijn heyr. en hi wilde strit leu
ren den hertoghe van lymborch eer
dat si stoumdē. En doen ghinc die her
toghe en ordineerde sijn heyr. ende hi
gaf arnout van ardenennen die vaen
gaerde en den standaert in sijnre be
waringhe. en die hertoghe otto hielt
die riergaerde. en aldus steldē si haer
bataelgen. Die bisschop roech wt met
sinen heyr. en hi bestelde dat die muer
ren vander stadt tē ierste besedt warē
van volcke. en die trommelen en die
trompetten ghinghē op. en si quamē
aen malcanderē. ende daer bleef een
grote menichte vā des bisscops volck

Arnout vā ardenne die diefden bis
scop te rugghe. also dat hi wijkē mo
ste nae die stadt. en sijn volc wert seer
ghevont. en aldus dicuē sise tot in die
stadt toe. Die lymborgers hadde die
victorie. en die trierische die schade. en
die bisschop was sonder moer. en hy
hadde wel willen paps hebbe aendē
hertoge vā lymborch. en hi en wistte
niet aen te gheraken. Hi sepdē sijnē
heraut aen den hertoghe. en sijn am
bassatē. om eē maent bestant te heb
ben. ende om te tracteren binne dier
tijt van paps. In den iersten dic con
melduer van triere. en die doompooft
van triere die waren dambassaten.
en si namē den last aen. en si ginghē
nietē heraut int heyr bi den hertoge
diese weerdelike ontfinē. en hi vaech
de wat dat haer liefdē meninge was.
Si sepdē. wi comen hier bi uwer ghe
naden en bekennē dat wi groteliken
misdāen hebben. en wy beghere een
bestant van dwe maenden tijt. of te
wi daer en tusschē consten vindē een
middele ofte een maniere van paps
Die hertoghe van lymborch die ver
stont seer wel haer lieder tale. ende hi
sepdē. ghi herē v wercken die sijn seer
quaet en v allch. mer niet te min ic cō
senteer v dat bestant vā dwe maendē
en ordineert daer en tusschē allulchē
beteringhe. dat ic gepapt en te vrede
ghestelt ben. als vander veractscap
die ghilieden. en v bisschop aen mijnē
sone heynduc bedicue hebt. En doen
sepdē hi noch meer. hi was v scherm
schild in uwer noot. en ghi ghincht hē
daer en bouen scandeliken verraden
tijt v en v allen diet bedriuen hebben
Die doompooft antwoorde en seide
o edel hertoge. wy bekennē datter os

Die bisscop toech uut met sinen heyr, ende hi bestelde¹ dat die mueren vander stadt ten iersten² besedt waren van volcke. Ende die trommelen ende die trompetten ghinghen op,³ ende si quamen aen malcanderen, ende daer bleef⁴ een grote menichte van des bisscops volck.

[g1vb] Arnout van Ardennen die dreef den bisscop te rugghe,⁵ also dat hi wijken moste nae die stadt, ende sijn volc wert seer ghewont, ende aldus dreven sise tot in die stadt toe. Die Lymborgers hadden die victorie ende die Triersche die schade. Ende die bisschop was sonder moet, ende hy hadde wel willen pays hebben aenden hertoge van Lymborch, ende⁶ hi en wister niet aen te gheraken. Hi seynde sinen heraut aen den hertoghe ende sijn ambassaten⁷ om een maent bestant te hebben ende om te tracteren⁸ binnen dier tijt van payse. Inden iersten die commelduer⁹ van Triere ende die domproost van Triere, die waren dambassaten, ende si namen den last aen, ende si ginghen metten heraut int heyr bi den hertoge, diese weerdeliken ontfinc, ende hi vraechde wat dat haer lieden meninge¹⁰ was.

Si seyden: “Wi comen hier bi uwer ghenaden ende bekennen dat wi groteliken mesdaen hebben, ende wy begheren een bestant van drye maenden tijts, ofte wi daer en tusschen consten vinden een middele ofte een maniere van payse.”

Die hertoghe van Lymborch die verstont seer wel haer lieder tale ende hi seyde: “Ghi heren, u wercken die sijn seer quaet ende valsch, mer niet te min ic consenteer u dat bestant van drie maenden. Ende ordineert daer en tusschen alsulcken beteringhe dat ic gepayt ende te vreden ghestelt ben als vander verraetscap die ghi lieden ende u bisscop aen mijnen sone Heyndric bedreven hebt.” Ende doen seyde

-
1. bestelde: zorgde ervoor
 2. ten iersten: van het begin af aan
 3. ghinghen op: weerklonken
 4. bleef: sneuvelde, bleef (dood achter)
 5. te rugghe: achterwaarts
 6. ende: maar
 7. ambassaten: afgezanten
 8. tracteren ... van payse: onderhandelen over vrede
 9. commelduer: commandeur
 10. meninge: bedoeling

wij spreit in faelgierde. en van alle dat
gheene daer wi ons in melgaen heb-
ben teghen v moghentheyt. dat sette
wi ganckelijc en gheheel tot uwē wille
en neem ons in uwer ghenade. Die
hertoghe seydē gaet by uwen bisscop
en legt hem dat hy sijn beraet neme.
en dat hi wijshere soeke aen hē seluē
en dat hi beteringhe doe van mijnen
sone heyndic. ofte ic sal sijn landt en
sijn steden vernielen en bederuen. en
hem alle sijn macht benemen. Doen
seydē die herē heer hertoghe. wi dan-
ken v der eeren die ghy ons bewisen
hebt. en wi sullen onsen bisschop also
informere en onderwijsen. dat hi vol-
lenbringhen sal al v begheerte. Ende
met desen woordē schieden si vandē
hertoghe van lymborch. en si ginghē
bi den bisschop in die stadt van triere
daer si den bisscop alle die woordē sey-
den die si gehoor hadden vandē her-
toghe vā lymborch en seydē. Heere
hoe wildij aen legghen. en wat bete-
ringhe suldy den hertoghe toe schickē
voor dat mē daer dat wi bedienē heb-
ben aen sinen sone heyndic. Depnt
doch in v seluē. sijn macht die valt oē.
veel te swaer om die weder te staen.
want hy heeft onse stadt seer deerlikē
gedestruert. en heeft ons grote scha-
de gedaen met sijnder macht. en hoe
sullent wi makē en aen legghē. Daer
op dat die bisschop antwoorde en sey-
de. ghi herē allen ic bekenne mi grote
lic schuldich in die saken. en ghy allen
met mi. wāt eer ic tseyt vander ver-
vaderpe van heyndic van lymborch
wilde doe oft aen veerdē. doe maech-
de ic v allen oft ghyt mede doe wilder
en paps hebben. daer op dat ghi doe
antwoorde en seide. moghē wi paps

hebben. so waert beter een man ver-
loien dan wi allen. Si en loochenden
dit niet. en seydē dat is waer. en sey-
den totten bisschop wat presentacie
dat si den hertoghe vā lymborch toe-
souden schicken. om sinen sone heyn-
dich daer mede te versoenen. Doen
sprac die bisscop. men sal hem presen-
teren sijns soons lichaem op te wegē
met goude en met costelike gesteerte.
Die herē seide die presentacie is scho-
ne. ende belieuet v wy sullen moighe
vloech bi den hertoghe gaen. en ope-
nen daer hem ons presentacie. en dat
docht den bisscop seer goet. en alle die
heeren ghinghen doe in rusten.

Hoe die presentacie ghebodē was
den hertoghe van lymborch. en wat
dat hi daer op antwoorde.

Dar. lij. capittel. **D**en dē dach aen quam. ende
den nacht verganghē was. so
ghinghē die ambassade nae dat heyr
daer die hertoghe vā lymborch lach.
met sinē volcke. en si quamē aen sijn
tente daer hi sadt in sijn maicstept. en
si ghinghē in die tente. en vielen hem
te voeten. en si badē dē hertoghe dat
hi horen wilden haer woordē. en dat
wren monde van den bisscopian vā
triere. Die hertoghe otto vā lymborch
die sprac. ghy heeren staet op vander
aerden. en sprec doekelich wt al v lie-
den meninghe en uwer herē sin. en
wat sijn goet dunckē is. Doē sprac die
domproost wren monde vanden bis-
scop. hoor hoor edel hertoghe otto vā
lymborch. moghē wy paps en vrede
hebben vā v. en vā die v aengaende
sijn. ons bisscopian van triere is also
gedelbereert. als dat hy in beteringe
van soenen vā sijnder mē daer van

hi noch meer: “Hi was u schermshilt in uwer noot, ende ghi ghinckt hem daer en boven scandeliken verraden. Tfy u ende u allen diet bedreven hebben!”

Die doomproost antwoorde ende seide: “O, edel hertoge, wy bekennen datter ons [g2ra] wijsheit in faelgierde,¹ ende van alle dat gheene daer wi ons in mesgaen hebben teghen u moghentheyt, dat setten wi ganselijc ende gheheel tot uwen wille, ende neemt ons in uwer ghenaden!”

Die hertoghe seyde: “Gaet by uwen bisscop ende segt hem dat hy sijn beraet neme,² ende dat hi wijsheyt soecke aen hem selven, ende dat hi beteringhe³ doe van mijnen sone Heyndric ofte ic sal sijn landt ende sijn steden vernielen ende bederven ende hem alle sijn macht benemen!”

Doen seyden die heren: “Heer hertoghe, wi dancken u der eeren die ghy ons bewesen hebt, ende wi sullen onsen bisschop also informeren ende onderwijsen dat hi vollenbrenghen sal al u begheerte.”

Ende met desen woorden schieden si vanden hertoghe van Lymborch, ende si ginghen bi den bisschop in die stadt van Triere, daer si den bisschop alle die woorden seyden die si gehoort hadden vanden hertoghe van Lymborch, ende seyden: “Heere, hoe wildijt aen legghen ende wat beteringhe suldy den hertoghe toe schicken⁴ voor dat mesdaet dat wi bedreven hebben aen sinen sone Heyndric? Peynst doch in u selven! Sijn macht die valt ons veel te swaer om die weder te staen, want hy heeft onse stadt seer deerliken gedestruueert, ende heeft ons grote schade gedaen met sijnder macht. Ende hoe sullent wi maken ende aen legghen?”

Daer op dat die bisschop antwoorde ende seyde: “Ghi heren allen, ic bekenne mi grotelic schuldich in die saken ende ghy allen met mi, want eer ic tfeyt vander verraderye van Heyndric van Lymborch wilde doen oft aen veerden, doe vraechde ic u allen oft ghijt mede doen wildet ende pays hebben. Daer op dat ghi doen antwoorden ende seiden: ‘Moghen wi pays [g2rb] hebben so waert beter een man verloren dan wi allen.’”

1. wijsheit in faelgierde: aan wijsheid ontbrak

2. sijn beraet neme: bij zichzelf te rade gaat

3. beteringhe: boete / schadevergoeding

4. toe schicken: doen toekomen

Si en loochenden dit niet ende seyden: “Dat is waer.” Ende seyden totten bisschop wat presentacien¹ dat si den hertoghe van Lymborch toe souden schicken om sinen sone Heyndrick daer mede te versoenen.

Doen sprac die bisscop: “Men sal hem presenteren sijns soons lichaem op te wegen met goude ende met costelike gesteente.”

Die heeren seiden: “Die presentacie is schone. Ende believet u, wy sullen morghen vroeck bi den hertoghe gaen ende openen daer hem ons presentacie.”

Ende dat docht den bisscop seer goet. Ende alle die heeren ghinghen doe in rusten.

1. presentacien: offerte

*Hoe die presentacye gheboden was den hertoghe van Lymborch,
ende wat dat hi daer op antwoorde.*

Dat .LIJ. capittel.

Doen den dach aen quam ende den nacht verganghen was, so ghinghen die ambassaten nae dat heyr daer die hertoghe van Lymborch lach met sinen volcke. Ende si quamen aen sijn tente daer hi sadt in sijn majesteyt, ende si ghinghen in die tente ende vielen hem te voeten, ende si baden den hertoghe dat hi horen wilden haer woorden, ende dat uuten monde van den bisscop Jan van Triere.

Die hertoghe Otto van Lymborch die sprac: “Ghy heeren, staet op vander aerden ende spreect cloeckelijc uut al u lieden meninghe ende uwes heeren sin, ende wat sijn goet duncken is!”

Doen sprac die domproost uuten monde vanden bisscop: “Hoort! Hoort, edel hertoghe Otto van Lymborch, moghen wy pays ende vrede hebben van u ende van die u aengaende sijn,¹ ons bisscop Jan van Triere is also gedelibereert² als dat hy in beteringe van soenen van sijnder mesdaet van [g2va] uwen sone Heyndric van Lymborch sal op doen wegghen sinen lichaem mit goude ende mit ghesteenten al even swaer. Ende hi bidt u oetmoedelijc om al dat liden dat ons Heer Jhesus Cristus leedt op den Goeden Vrijdach, dat ghi hem vergeven wilt die daet die bedreven was aen uwen sone Heyndric, want dat bi rade vanden coninc van Beemen was. O, edel hertoghe, hebt compassie op die uutstorttinghe des bloets ende der gheenre die onschuldich daer af sijn, ende wiltet vergeten ende vergheven, ende peynst dat God selve badt, aen den houte des cruycen hanghende: ‘Vader, verghevet hem, want si en weten niet wat si doen’.³ Ons Heere die en wilde gheen wrake, oft Hi en begheerde gheen wrake.⁴ Aldus edel prince ende hertoghe van Lymborch, bedenct u selven!”

1. die u aengaende sijn: die met u gelieerd sijn

2. is ... gedelibereert: heeft besloten

3. *Lucas* 23, 34.

4. Vergevingsgezindheid was een middeleeuwse (christen) deugd bij uitstek. Overigens werd in middeleeuwse ogen Jezus' kruisdood wel degelijk gewroken, en wel door de Romeinen, die onder leiding van Titus in 70 Jeruzalem innamen en de Tempel verwoestten, welke wraak voorspeld zou zijn in *Lucas* 23, 27-29.

Die hertoghe horende die weemoedighe¹ tale ende den groten oetmoet² die si sochten,³ seyde hi: “Vertrect wat,⁴ ic sal mi met mijnen heren daer op beraden!”

Die heeren deden datmen hem hiet ende ghinghen uut sijnder tenten in een ander tente tot dat si van hem een antwoord horen souden.

Die hertoghe van Lymborch riep Arnout van Ardennen ende alle sijn edelen, dat si bi hem comen souden, also si ooc deden. Ende doen si allen in sijn tente vergadert waren, so vraechde hy hem allen wat haers sins was, ende hoe datment aen leggen wilde metten Triersche, aen gesien die schone presentacie die si boden, ende dat sijn sone noch te live bleven was.

Arnout van Ardennen die antwoorde, ende hi seyde: “Al presenteert dit die bisscop van Triere, die lieden vander stadt van Triere die sijn ooc daer in sculdich. Laet horen wat si u ooc toe legghen sullen tot uwen costen die ghi ghedaen hebt met [g2vb] uwen volcke. Ende⁵ beter ist dat si die scade hebben dan ghi.”

Die hertoghe van Lymborch horende Arnouts woorden ende sijn reden, seide hi ende over dacht ooc dat die reden goet was om sijn costen ende sijn verleet⁶ gelt weder om in te crighen, ende hi dede weder in comen die ambassaten van Triere in sijn tente, dat also ghedaen was tot sijnder begheerten. Ende si quamen bi hem, ende si deden hem eere ende reverencie, ende si vraechden hem: “Moghende hertoghe, wats u begheerte?”

Die hertoghe seyde: “Ghi heren, ghi ambassaten, u presentacie van uwen bisscop die is seer wel verstaen, ende si dunct ons goet. Mer daer is noch een mare⁷ aen.”

Die heeren vraechden hem: “Wat is die mare?”

1. weemoedighe: zachtmoedige

2. oetmoet: nederigheid

3. die si sochten: waarmee zij om vrede vroegen

4. Vertrect wat: Trekt u zich even terug

5. Ende: want

6. verleet: uitgegeven

7. mare: voorwaarde

uwen sone heynric vā lymborch sal
op doen weghē sinē lichaē mit goude
ēn mit ghesceuten al euen swaer. ēn
hi bide v oeruoedelic om al dat liden
dat ons heer ihū xpūs lecdt op den
goeden vrydach. dat ghi hē vergue
wilt die daer die bedieuē was aē u wē
sone heynric. wāt dat bi rade v andē
coninc vā beemen was. Edel herto
ghe hebt compassie op die wittoutin
ghe des bloers. ēn der gheenre die on
schuldich daer aē sijn. ēn wilt ver
geten ēn vergheuen. ēn pepist dat god
selue badt acnden houte des cruyden
hanghende. Vader vergheuet hem.
wāt si en wēt niet wat si doen. ons
heere die en wilde gheen wiake. of hi
en begheerde gheē wiake. aldus edel
pince ēn hertoghe van lymborch be
denct v seluen. Die hertoghe hōiende
die weemoedighe tale. ēn den groten
oeruoet die si sochtē seide hi. vertret
wat. ic sal mi met mijnē herē daer op
beradē. Die herē deden dat mē hem
hier. ēn ghinghē wt sinder tenten. in
een ander tente. tot dat si vā hem een
antwoort horen soude. Die hertoghe
van lymborch riep ar nou dā arden
nen. ēn alle sijn edelen. dat si bi hē
comen souden. also si oer deden. ēn doē
si allen in sijn tente vergadert waren
so vraechde hy hem allen. wat haē
sins was. ēn hoe dat ment aen leggē
wilde metter triersche. aen gesien die
schone presentacie die si boden. ēn dat
sijn sone noch selue bleuen was. Ar
nout vā ardenen die antwoorde ēn
hi seide. al presenteer dit die bisschop
vā triere. die lieden vander stad vā
triere die sijn oer daer in sculdich. laet
hoir wat si v oer toe legghē sullen tot
uwen costē die ghi ghedaen hebt met

uwen volke. ēn beter ist dat si die sca
de hebben dan ghi. Die hertoghe vā
lymborch hōiende ar nou s moorden
ēn sijn redē. seide hi ēn ouer dacht oer
dat die redē goet was. s sijn costen ēn
sijn verleet getweder om in te righē
ēn hi dede weder in comē die ambal
saten vā triere in sijn tente. Dat also
ghedaen was tot sinder begheerten
ēn si quame bi hē. ēn si deden hē ecre
ēn reuerencie. ēn si vraechden hē mo
ghende hertoghe wāt v begheerte.
Die hertoghe seide. ghi herē ghi am
bassatē. v presentacie vā u wē bisschop
die is seer wel verstaen. ēn si dinc oer
goet. Mer daer is noch een mare aē.
die heeren vraechden hem. wat is die
mare. Die hertoghe seide. dat sal ic v
legghē. v bisschop die doet presentacie
doen van sinder meloet die hi ghe
daen heeft. Waer blijft die presenta
cie vander stad vā triere. die daer al
der meest in sculdich sijn. want hadde
die stad ēn dat volc vā triere ghewilt
die verractscap en hadde niet gesiet.
want si hadden moghē legghē totter
bisschop. wien sijn daer toe niet bera
den. om den ridder te bederue die ons
vertroost heeft. Als dit die gouernuer
van triere hoorde so seide hi. heer her
toghe wi sullen ons op dat stuck bera
den. metter ghemeente die daer oer
raet ēn daer toe gaue. ende v daer af
een antwoort bienghē Die hertoghe
van lymborch was dat wel te vrede.
ēn die herē schiede vā hē. ēn ginghen
in die stad van triere.
¶ Hoe die heeren die ghemeente ont
boden. ēn seiden hē lieden des herto
ghe aen sprake. ēn wat si daer op ant
woorden ēn presenteerden.
¶ Dat. liij. capituel.

Die hertoghe seyde: “Dat sal ic u segghen. U bisscop die doet presentacie doen van sijnder mesdaet die hi ghedaen heeft. Waer blijft die presentacie vander stadt van Triere, die daer alder meest¹ in schuldic[h] sijn? Want hadde die stadt ende dat volc van Triere ghewilt, die verraetscap en hadde niet gesciet, want si hadden moghen segghen totten bisschop: ‘Wi en sijn daer toe niet beraden om den ridder te bederven die ons vertroost heeft!’”

Als dit die governuer van Triere hoorde, so seide hi: “Heer hertoghe, wi sullen ons op dat stuck beraden metter ghemeenten, die daer ooc raet ende daet toe gaven, ende u daer af een antwoord brenghen.”

Die hertoghe van Lymborch was dat wel te vreden, ende die heren schieden van hem ende ginghen in die stadt van Triere.

1. alder meest: dit is in strijd met ons rechtsgevoel. In onze ogen is de bisschop de hoofdschuldige van het verraad.

Doen si in die stad gecomē wa-
ren die domproost en die gou-
uerneur. en si den bisscop ian ghesprokē
haddē. so ontboden si die ghemeente
dat si hoirē souden die aensprake van
den hertoghe vā lymborch. Doen die
ghemeente gecomē was. so hoorde si
die woordē vā dē hertoghe. Daer op
si antwoordē en seiden. wi kennē dat
wi der daer sculdich sijn. en in beterin-
ghē vā desen. so sullē wi wt elcher na-
cien makē dat hi hebbē sal. r. duysent
cronē. en etc sal gheue nae sijn macht
en nae sinē staet. en si warē al samē
te vrede datmēt also dede Aldus reys-
den si weder int heyt bi dē hertoghe. en
gauē hē te hēnē dē last der gemeentē
als die hertoghe hoorde die presentacie
die si bodē. als vādē. r. duysent cronē

doē seyde hi. herarnout vā ardenne
wat segt ghyer nu af. Arnout seyde.
heere neem die. r. duysent cronē. en
ooc mede die presentacie vādē bisscop
sal v profiteliker sijn dā lange te ou-
ghē. Die hertoghe dochte dattet waer
was. en hi seide tottē ambassatē gaet
in v stad. en doet also ghi gesept hebt
en maect v presentacie bereet. ic sal v
liedē belegen eenē vāstē pays. Die
heerē namē blijdelikē oelof. en si droe-
ghē die tidinghe in die stad. daer gro-
te blijshap was. so dat si pays hebbē
soudē. En arnout hadde vādē her-
toghe door sijn getrouwicheit. v. duys-
sent cronē. daer hy op seyde sinē staet
en bleef bi dē hertoghe vā lymborch.
En aldus was dē pays ghetraectert
en gesloten tot des hertoghe wille. en

g ij

*Hoe die heeren die ghemeente ontboden ende seyden hem lieden
des hertoghen aensprake, ende wat si daer op
antwoorden ende presenteerden.*

Dat .LIIJ. capittel.

[g3ra] Doen si in die stadt gecomen waren, die domproost ende die governuer, ende si den bisscop Jan ghesproken hadden, so ontboden si die ghemeente dat si horen souden die aensprake van den hertoghe van Lymborch. Doen die ghemeente gecomen was, so hoorden si die woorden vanden hertoge. Daer op si antwoorden ende seiden: “Wi kennen dat wi der daet sculdich sijn, ende in beteringhen van desen so sullen wi uut elcker nacen¹ maken dat hi hebben sal .x. duysent cronon. Ende elc sal gheven nae sijn macht ende nae sinen staet.”²

Ende si waren al tsamen te vreden datment also dede.

Aldus reysden si weder int heyr bi den hertoge ende gaven hem te kennen den last der gemeenten.

Als die hertoge hoorde die presentacie die si boden, als vanden .x. duysent cronon, [g3rb] doen seyde hi: “Her Arnout van Ardennen, wat segt ghijer nu af?”

Arnout seyde: “Heere, neemt die .x. duysent cronon ende ooc mede die presentacie vanden bisscop. Tsal u profiteliker sijn dan lange te orloghen.”

Die hertoge dochte dattet waer was, ende hi seide totten ambassaten: “Gaet in u stadt ende doet also ghi geseyt hebt ende maect u presentacie bereet! Ic sal u lieden besegelen³ eenen vasten pays.”

Die heeren namen blijdeliken orlof, ende si droeghen die tijdinghe in die stadt, daer grote blijschap was om dat si pays hebben souden. Ende Arnout hadde⁴ vanden hertoghe door sijn getrouwicheit

1. nacen: beroepsgroep (gilde)

2. In feite moet de ‘gemeente’ twee keer betalen, want de bisschop betaalt zijn zoenoffer niet uit eigen toga.

3. besegelen: het vredesverdrag wordt zwart op wit gezet en de hertog hangt er zijn zegel aan.

4. hadde: ontving (voor zijn aandeel)

.v. duysent cronen, daer hy op leyde sinen staet¹ ende bleef bi den hertoghe van Lymborch. Ende aldus was den pays ghetracteert ende gesloten tot des hertoghen wille, ende [g3va] die presentacie vanden bisschop ghegheven.

Ende also laet ic dat bliven ende wil scriven van Heyndric van Lymborch ende van Europa, die hertoginne van Melanen.

1. daer hy op leyde sinen staet: waarmee hij in zijn onderhoud voorzag